

Muzeum Pomorskiej Armii
ul. Podmurna 23, tel. 0048 58 65 22 136
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawackie.pl
REGON 141707233
KRS 0000011611
Nr r. u. 21090 1506 0000 0000 5002 0244

dr B. Ziolkowski

rodzina:
Włodzimierz Świątkiewicz

35-411 Koszalin

dr Bogdan Ziolkowski

87-800 Włocławek

Włocławek
Boł-żw. J.
+ Zarebski Jerzy

Syn Jan

M: 1175/1967 Pom

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Zarebshi Terzy

S. N-1175/1964 Pom.

Wrocław BOL - W. Jasna

I./1. Relacja

k. 6 s. 1-9

I./2. Dokumenty (sensu stricto)

dotyczące relatora k. 3 s. 1-4

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

k. 2 s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

k. 2 s. 1-4

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 7

VI. Fotografie *ksiąg i holografii*

1/1. Relacja - Zarębski Jerzy:

1. Relacja Włodzimiera Świątkiewicza z 15.04. 2003r., rękopis, kserokop. k. 1 s. 1-2
2. Relacja Jana Wypijewskiego o Jerzym Zarębskim z 2001r. spisane przez dr. B. Ziolkowskiego, rękopis kserokop. k. 1 s. 3-4
3. Relacja Ciecimskiej(?) o Jerzym Zarębskim spisane 9.06. 2001r. przez dr. B. Ziolkowskiego, rękopis, kserokop. k. 1 s. 5-6
4. Biogram - relacja autorstwa Bogdana Ziolkowskiego, rękopis, omyc. k. 3 s. 7-9

Jerzy Langowski ur. 26.09.1922 syn
 Jana i Jofii z Marquonicew. W latach
 1929/30 do 1933/34 był uczniem szkoły
 podstawowej im Ds. Jana Długosza we
 Kłocianku. Po ukończeniu szkoły podstawowej
 przeniósł się do Państwowego Gimnazjum i Liceum
 Ziemi Kujawskiej (G.Z.L.) we Kłocianku.
 Do wybuchu wojny 1939 r. Jerzy ukończył
 ostatnią klasę. W czasie okupacji pracował
 u swojego ojca Stanisława Marquonicza,
 który miał zezwolenie na dwa łowce i platformę
 do przewożenia towarów i węgla. Jerzy woził
 towary i węgiel zarabiając na utrzymanie rodziny.
 Niemcy dość szybko skonfiskowali łowce i platformę.
 Jerzy poszedł do pracy w niemieckiej firmie
 we Kłocianku (jako goniec).
 W dniu 11.05.1942 r. Jerzy został aresztowany
 z grupą kolegów przez Gestapo. 19.05.1942 r.
 prawniczo został do Berlina i osadzony
 w więzieniu w Moabitcie.
 Wojskowy Sąd wojenny w Berlinie w
 dn. 30.10.1942 wydał wyrok śmierci na
 Jerzego i jego ówczesnych kolegów: Beksiuskiego,
 Duszyńskiego, Dobrzyńskiego, Hofmankiego
 Wyrok wydał „za zapieczętowanie i działalność
 przeciw Racy. Na rozprawie apelacyjnej
 16.12.1942 r. wyrok zatwierdzono.

10 dni 3. I. 1943, straceni zostali
 przesłani do Brandeburga i 9 stycznia
 1943, straceni na gilotynie.

Matka Jenezo poprzez Międzynarodowy
 Czerwony Krzyż sprowadziła prochy sylvia
 do Włocławka i w okresie 1947r
 odbył się uroczysty pogrzeb na cmentarzu
 wrocławskim.

Blondynki z Zarebskimi od przedwojny, miała je mama Władysława pana Wypijewskiego. Mama była krawcową, prowadziła szkołę szycia w dubnie i dubnie. Jako intymny dochód była straż, utrzymywanie dla pan m. in. Zarebskiej, kpt. Wittmanow, pułk. Lisigow. / Słuch poleceń!

Pani Zarebska raz przed wojny była unieważniona. Przed wojną spotkała, Genepa i Anne. dwu Zarebskich

z czasie wojny: od samego początku po zakończeniu działań wojennych. Przyjechał koleją p. Zarebski z dziećmi, kontakty przyjacielskie pomoc żywnościowa / opisanie w książce!

z panem Zarebskim spotykał się p. Wypijewski bardzo często od 1918. Początkowo były to kontakty, serdeczne przyjacielskie. P. Zarebski często przyjeżdżał do dubnia, wraz z p. Wypijewskiemu księgowości. Przyrodni p. Wypijewski związane (do Wł-ika) były z pomocą żywnościową. Nie były to kontakty polityczne. Kontakty były natomiast całą sióstrką. Reksiniego i p. Zarebskiego

Zarebski ukończył ze podporucznika cz. woj. Panat pani Zarebskiej dlanowicz miał wóz do transportu / zakoni / tak zarabowali Pan Zarebski pracował w księgowości, w jakimś przedsiębiorstwie w Terninie. Codziennie dojeżdżał do Ternina oprócz sobót i niedziel. Służył jeszcze w armii austriackiej i świetnie znał język niemiecki. Po utworzeniu kontakty zostały nadal, nawet i po wojnie.

Mianem Biskupia 11 a w czasie okupacji

Zarebski był kawalerem krzyża Wirtuti Militari V klasy i Krzyża Walecznych (za wojnę bolszewicką? B.Z.)

Zarebski po wyroku na syna odebrał do Berlina do sądu i został o uwięzieniu syna /padł na kolana /
Jeden z forum de Berlin bezprzebieg powstanie z Olsztyna

W czasie I wojny światowej był w armii austriackiej i walczył na froncie włoskim. Legionista, uczestnik wojny bolszewickiej

Zarebska była z domu Olsztynianką

Z Zarebskim p. Wypięwski spotkał się już w 1938 r. Później bardzo często rozmawiali

Był to człowiek bardzo inteligentny z dużym poczuciem odpowiedzialności. Polityczny Legionista. Sympatyzował bezgranicznie z Pilsudskiem. To był człowiek słowny, dokładny, stonowany, punktualny

Zarebski pracował w kwaterymistrzostwie jako oficer mundurowy - podlegał mu m.in. sprawy mundurów, obuwia - czepki etc.

P. Jan W. wiedział że p. Zarebski należał do organizacji ale nigdy w rozmowach a tym bardziej nie mówiono Pówno o przynależności p. Jana do organizacji

Wielki przeciwnikiem Niemców, spraco włoński w domu często można było spotkać wiele osób / mężczyzn / młodych i dorosłych w określonym wieku.

O arcykronikarzu Zarebskiego dowiedział się p. Wypięwski natychmiast. Przewidywalnie nie był aresztowany z domu. Informacja pochodziła od rodziny Poni Zarebskiej dostarczona paczką do wojzienia, do Włocławka.

2/1/2

Rozmowa o Zarybku
-p. Ciechulskiej / Sychulskiej z m. ze /

1/1/15

Właściwie p. Stefani i pani Zarybka ~~WIZJOKIANTA~~ med
wójny. Zarybka pani niekiedy do ~~niekiedy~~ ~~234~~ ~~234~~ ~~234~~ ~~234~~
w czasie wojny. Na ulicy Biskupiej.

Wydział Pedagogiki i Pracy Społecznej
Wyszej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej
ul. Włocławska 25, tel. (71) 234 23 44
87-800 WŁOCŁAWEK

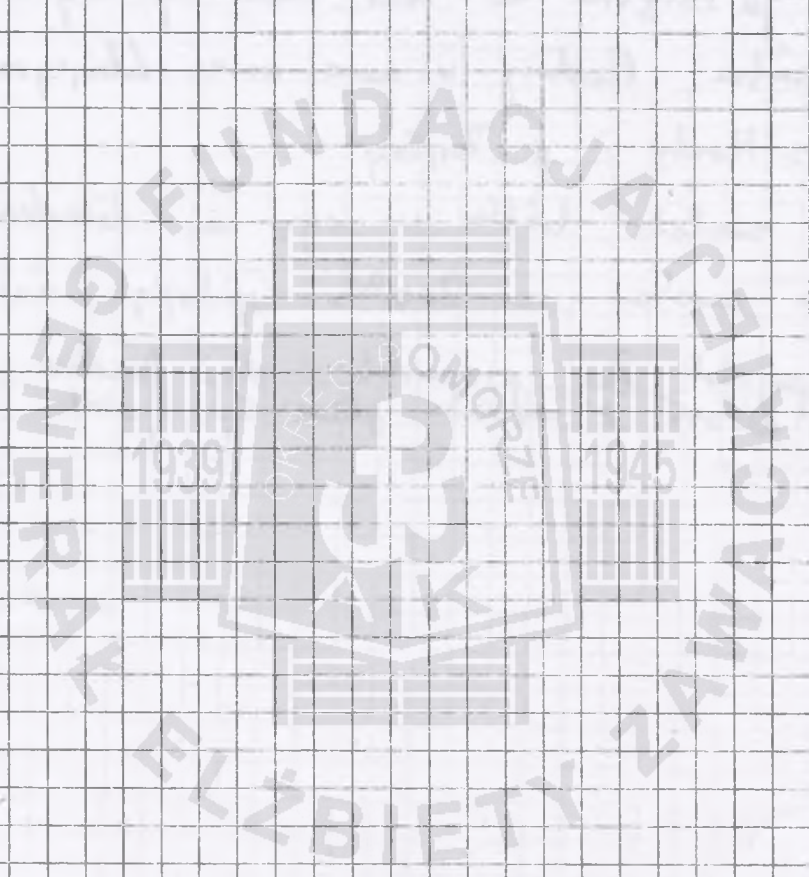
Jenij Zarybki w czasie wojny pracował u Niemców, w drodze
evidencji ludności / policja / stopa zadkoczenie arentowania / przy katedrze /

Po powrocie Jan Zarybki nie miał pracy cywilnej. i u Ciechulskiej
leżał przy cywilnej. Podczas w czasie wojny utrzymywał kontakty
ale głównie z Kłoby i p. Zarybki.

Zarybki niekiedy krótko w wojny w listopadzie 12 /
Zarybka była wesoła, a Zarybki spokojny, równowagi.

Zarybko pojechał do Berlina, miał garaż
do kieneni, dostawę do wstępnego polskiego był przewoźnik.

W. Manonatrak ^{prece w et} ^{glin} ^{niel} ^{zong} ^{niextent} ^{we} ^{Ramus}
 Gwiazd. ^{Uacht} ^{wiekt} ^z ^{zong} ^z ^{allat} ^{pony} ^{siosty} ^z ^{tan}
 spłkiet ^{ony} ^z ^{Matyriem} - ^{Destet} ^e ^{list} ^{od} ^{siosty} / ^{była} ^{forpny}
 n! ^{Giedmduch} / ^{tried} ^z ^{siost} ^{wyprawa} ^z ^{glinen} ✓

311/7

Zarębski Jerzy, ps. nieznany (1922–1943)

członek ekspozytury „Zachód” wywiadu Związku Jaszczurczego we Włocławku

Urodzony 26 września 1922 r. we Włocławku. Był synem Jana, chorążego w służbie czynnej 14 pp. w tym mieście, kawalera Krzyża Virtuti Militari nr 2376 i Zofii z domu Marynowicz. Uczył się w latach 1929-1934 w Gimnazjum im. ks. Jana Długosza. Po ukończeniu w nim szkoły powszechnej przeniósł się do Państwowego Gimnazjum Ziemi Kujawskiej we Włocławku, w którym, dzięki odznaczeniom ojca, miał zapewnioną bezpłatną naukę. Do wybuchu wojny w 1939 r. ukończył cztery klasy. Zarówno w „Długoszu”, jak i w GZK aktywnie działał w harcerstwie. W tym czasie jego rodzina mieszkała przy ul. Litewskiej 12.

W okresie kampanii wrześniowej należał do Harcerskiego Pogotowia Wojennego, którego komendantem w mieście był phm. Teofil Woźnicki, ale jego działalność z tego okresu jest praktycznie nieznana. Po zajęciu miasta przez Niemców 14 IX 1939 r. rodzina została wysiedlona z zajmowanego mieszkania i zamieszkała przy ul. Biskupiej 11 m. 5. J. Zarębski od końca września pracował u swojego wujka Stanisława Marynowicza (byłego wojskowego), który miał zezwolenie na dwa konie i platformy do przewozu towarów i węgla. W ten sposób zarabiał na utrzymanie rodziny. Po skonfiskowaniu przez Niemców koni i platform przy pomocy znajomości ojca w środowisku volksdeutschów, został zatrudniony jako goniec w niemieckiej administracji miejskiej (Stadtverwaltung) Włocławka w dziale policyjnym (referat meldunkowy – ewidencji ludności) jako goniec. Pracował w nim do aresztowania w maju 1942 r.

Z konspiracją zetknął się już w 1940 r. Był w latach 1940–1942 niezaprzysiężonym łącznikiem ojca, komendanta włocławskiego rejonu Bojowej Organizacji Ludowej, do innych członków komendy rejonu w mieście, ze środowiska byłych podoficerów 14 pp.

W styczniu 1942 r. został zaprzysiężony do placówki Włocławek Ekspozytury „Zachód” wywiadu Związku Jaszczurczego przez Janusza Koniecznego. Została ona zorganizowana przez J. Koniecznego i jego kuzyna Edmunda Stanisława Koniecznego, ps. „Edi”, „Edward”, „Erwin”, „Albrecht”, „Maksio”. Kierownikiem

wywiadu Związku Jaszczurczego we Włocławku był Andrzej Reksiński (przed wojną uczeń prywatnego Gimnazjum Towarzystwa Salezjanów w Aleksandrowie Kuj.), z którym J. Zarębski zaprzyjaźnił się w początkach okupacji. Do jego zadań należało zbieranie informacji wojskowych, głównie o jednostkach stacjonujących w mieście, o Niemcach osiedlających się na stałe we Włocławku, nastrojach wśród ludności, przemyśle pracującym na potrzeby wojenne. Meldunki wywiadowcze przekazywał A. Reksińskiemu, a ten bezpośrednio przyjeżdżającemu do Włocławka J. Koniecznemu lub przez łącznika NN szefowi Ekspozytury „Zachód” Oddziału II Z.J. w Gdyni Stefanowi Henselowi, ps. „Gustaw II”.

W wyniku rozpracowania przez gestapo struktur wywiadu Z.J. w okręgu pomorskim został aresztowany w dniu 11 V 1942 r. Po wstępnym przesłuchaniu we Włocławku 19 V 1942 r. przewieziono go do Berlina. Osadzono Zarębskiego w więzieniu w Moabicie wraz ze wcześniej aresztowanymi kolegami z placówki włocławskiej: A. Reksińskim (9 IV), R. Dobrynieckim, Bernardem i Włodzimierzem Hofmańskimi (16 IV), Janem Duszyńskim – aresztowanym wspólnie z J. Koniecznym i osobą NN na dworcu Aleksandrowie Kuj. (18 IV). Otrzymał numer więzienny 1469. Sądony był przed Wojskowym Sądem Wojennym Rzeszy (Reichskriegsgericht) 30 X 1942 r., który wydał wyrok śmierci na niego i jego czterech kolegów: Reksińskiego, Duszyńskiego, B. Hofmańskiego i Dobrynickiego. W początkach listopada ojciec dotarł do Berlina i uzyskał widzenie z synem. To widzenie w liście do rodziny z 24 XI 1942 r. tak opisał J. Zarębski: „Ja z Tatusiem nie mogłem rozmawiać, bo pomimo tego, że pozornie byłem tak spokojny, to wewnątrz... Ach Kochani Moi, co mnie kosztowało to parę minut rozmowy. Czy rozmowy? Właściwie było to wzajemne patrzeć na siebie...”.

Na rozprawie apelacyjnej 16 XII 1942 r. wyrok podtrzymano. 3 I 1943 r. J. Zarębski został przeniesiony do więzienia w Brandenburgu, gdzie 9 stycznia został stracony przez ścięcie na gilotynie.

W działalność konspiracyjną w szeregach BOL i AK obok Z. Zarębskiego i jego ojca zaangażowana była również siostra Anna Zarębska, z męża Świątkiewicz.

26/9

Matka Jerzego Zarębskiego w 1947 r. poprzez Międzynarodowy Czerwony Krzyż sprowadziła urnę z prochami syna do Włocławka. We wrześniu 1947 r. odbył się jego uroczysty pogrzeb na cmentarzu włocławskim.

Źródła:

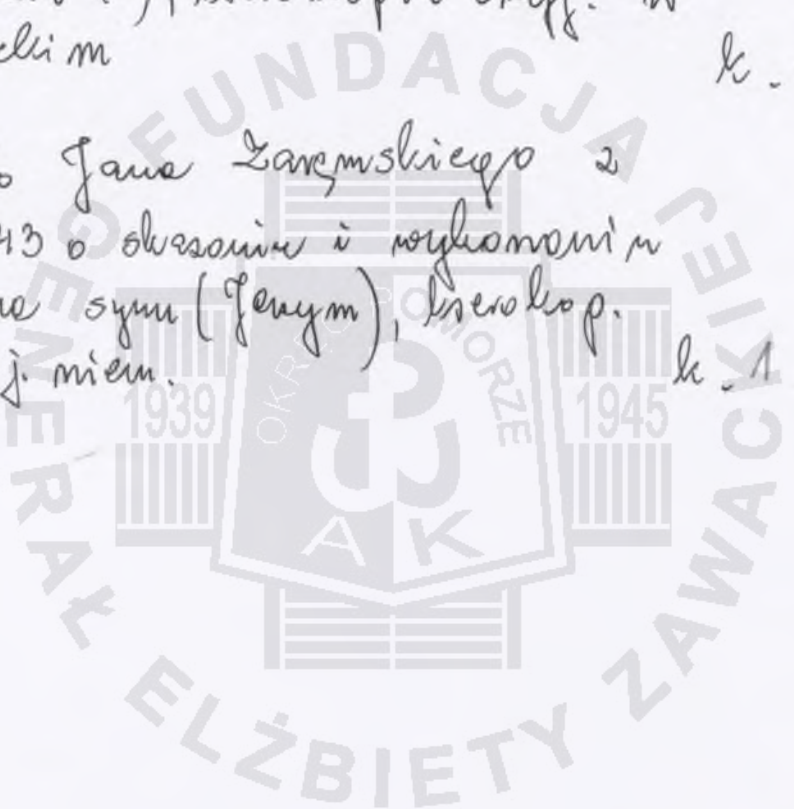
AP AK, Insp. Wł., t. osob.: Duszyński J., Zarębski J. – relacje; tamże, Spuścizna J. Duszyńskiego, s. 25, 29; Archiwum Sądu Grodzkiego Włocławek „O uznanie za zmarłego”, sygn. 58/47; Spychalska S., Świątkiewicz W., Wypijewski J. – relacje (w zbiorach autora); Chrzanowski B., *Związek Jaszczurczy i Narodowe Siły Zbrojne na Pomorzu 1939–1947*, Toruń 1997, s. 45, 47, 54-57; tenże, *Konieczny Edmund Stanisław*, [w:] SBKP, cz. 3, pod red. A. Zakrzewskiej i E. Zawackiej, Toruń 1997, s. 89-90; tenże, *Hensel Stefan*, [w:] SBKP, cz. 2, pod red. E. Zawackiej, Toruń 1996, s. 77-78; Wypijewski J., *Wspomnienia 1939–1945*, Włocławek 1999, s. 26-28; *Szkoła im. ks. Jan Długosza oraz dzieje jej uczniów i profesorów w latach 1939–1994*, pod red. J. Odrowąża-Pieniążka, Warszawa 1996, cz. 1, s. 228-229.

B. Ziółkowski

1/2. Dokumenty dotyczące rełatora: Zarębski
Jerzy

1. Zarządzenie z 14.10.1942 o wyznaczeniu terminu rozprawy na dzień 30.10.1942 godz. 9.00, kserokop. oryg. w j. niem. k. 1 s. 1-2
2. Pismo z 28.12.1942 o odrzuceniu tłumaczenia (¹), kserokopia oryg. w j. niemieckim k. 1 s. 3
3. Pismo do Jana Zarębskiego z 12.01.1943 o obywatelstwie i wykonaniu wyroku na synu (Jerzym), kserokop. oryg. w j. niem. k. 1 s. 4

T/12/1

(001/12)

Abschrift.

Reichskriegsgericht

StPL (RKA) III 273/42

Berlin-Charlottenburg 5, den 14. Oktober 1942

Witzlebenstraße 4-10

Fernruf: 30 06 81

Verfügung.

Unternehmens- Richtungs-
Datum: 13. OKT. 1942		Anl.
Typ. Nr.

I.) In der Strafsache gegen

- 1.) Rekschinski,
- 2.) Duszynski,
- 3.) Zarembski,
- 4.) Dobryniewski,
- 5.) Bernard Hofmanski,
- 6.) Wojciech Hofmanski,

- zu 1.) - 6.) in Haft in der Untersuchungshaftanstalt Berlin NW 40, Alt-Moabit 12 a, Gef.B.No.1468, 1389, 1469, 1470, 1392 und 1393/42 -

ist Termin zur Hauptverhandlung vor dem I. Senat des Reichskriegsgerichts in Berlin-Charlottenburg 5, Witzlebenstr.4-10, am Freitag, den 30. Oktober 1942, 9.30 Uhr.

anberaumt.

II.) Den Angeklagten zu 1.) - 3.) wird der Rechtsanwalt Kurt Brockhaus, Berlin SW 11, Saarlandstraße 50 - Fernsprechnummer: 19 19 : den Angeklagten zu 4.) - 6.) wird der Rechtsanwalt Wilhelm Stech

Berlin

1/2/2

Berlin-Charlottenburg, Sybelstraße 6 - Fernsprechnummer:
32 15 43 -
als Verteidiger von Amtswegen gemäß § 72 RStVO. beigeordnet.

III.) - VII.) pp.

g.m. 300
1469/42.

Der Präsident
des Reichskriegsgerichts
als Gerichtsherr

Der Oberreichskriegsanwalt

Im Auftrage

gez. Bastian

gez. Dr. Lotter

Admiral

Reichskriegsanwalt

1469/42
Wohl
1942

Georg Zarembski
z.Zt. in Haft in der Untersuchungshaftanstalt

Berlin NW 40
Alt-Moabit 12 a

zur Kenntnisnahme.

An 15.10.42

Jacobson

Reichskriegsgerichtsobereinspektor

1/12/3

Der Oberreichskriegsanwalt
StPL. (RKA) 1/12/3

Berlin-Charlottenburg, den 8. 12. 42
Witzlebenstr. 4/10
Fernruf: 30 0684

29. DEZ. 1942

An

den *Wirtschaftsrat* *Prof. Zarembka*

Das gegen Sie durch den Senat des Reichskriegsgerichts
am ... 1942... ergangene Urteil ist durch den Gerichtsherrn
am ... 1942... bestätigt worden und damit rechtskräftig.

Im Auftrage

[Signature]
StPL. (RKA)

1/12/3

5/12/4

Der Oberreichskriegsanwalt

Berlin-Charlottenburg 5, den 11 Januar 1943
Mitlebenstraße 4-10
Fernruf: 30 06 81

StPL (RKA) III 273/42

An
Herrn Johann Z a r e m b s k i
H e r m a n n s b a d
Wagnerstraße 4

Ihr Sohn wurde durch Urteil des Reichskriegsgerichts vom 30. Oktober 1942 wegen Spionage in Tateinheit mit Feindbegünstigung und Vorbereitung zum Hochverrat zum Tode verurteilt. Das Urteil wurde am 16.12.1942 bestätigt und am 9.1.1943 vollstreckt.

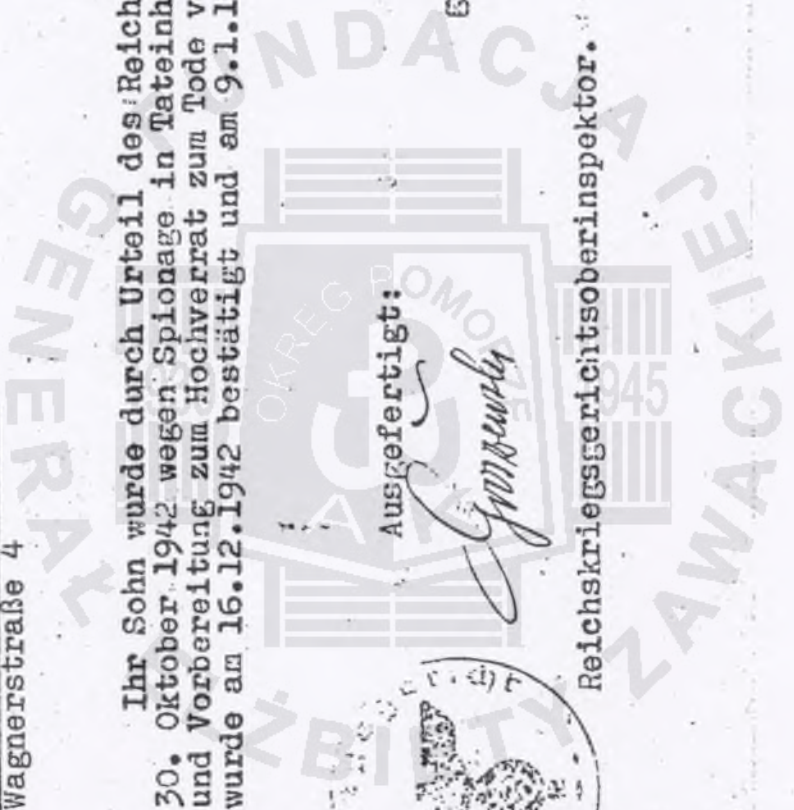
Ausgefertigt:

J. Gombrowsky

Im Auftrage

Gez. Dr. Speckhardt

Reichskriegsgerichtsoberinspektor.

1. Materiały uzupełniające relacje -
- Łarebski Jerzy:

1. Jerzy Rojszyc, Wspomnienie o furku Łarebskim..., [w:] Sokoła im. ks. Jano Długosza we Włocławku..., Warszawa 1996, s. 228-229, kserokop. k. 1 o. 1-
2. Ziolkowski B., Stow. biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945, Tomii 2004, s. 6, 6. 194-195, kserokop. k. 1 o. 2

Jerzy Rojszyk - uczeń I klasy w 1939 roku, eksternista

11/1

WSPOMNIENIE O JURKU ZARĘBSKIM UCZNIU GIMNAZJUM IM. KS. J. DŁUGOSZA W LATACH 1929 - 1934, ZAMORDOWANYM W NIEMCZECH W 1942 ROKU

Jerzy Zarębski, ur. 26.09.1922 r. był uczniem Szkoły Powszechnej i Gimnazjum Długosza przez 5 lat, w latach szkolnych 1929/1930 do 1933/1934. Jego ojciec był chorążym 14 pułku piechoty, kawalerem Krzyża Virtuti Militari i Krzyża Walecznych. Jurek przeniósł się do Państwowego Gimnazjum im. Ziemi Kujawskiej, gdyż dzięki odznaczeniom ojca miał tam zapewnioną bezpłatną naukę.

U Długosza Jurek odznaczał się inteligencją i bystrością. Był świetnym kolegą i przyjacielem, zaliczał się do czołówki ówczesnej szkoły.

Pan profesor Eugeniusz Zelenay, ówczesny wychowawca i opiekun klasy doceniał te cechy. Ponieważ był jednocześnie zapalonym propagatorem idei harcerskich, prof. Zelenay opiekował się Zastępem 'Zuchów', tj. harcerzy wstępnego stopnia, którzy aspirowali do należenia do harcerstwa drużynowego, dojrzałych adeptów tej wspaniałej organizacji. Wyróżniającego się i gorliwego Zucha, Jurka Zarębskiego, prof. Zelenay wyznaczył na stanowisko zastępowego zuchów najmłodszego zastępu Drużyny Harcerskiej.

Po przejściu Jurka do GZK nadal utrzymywaliśmy z nim koleżeńskie i przyjacielskie stosunki. Ostatni raz widzieliśmy się w październiku 1939 roku, kiedy to powoził ciężką platformą zaprzęgniętą w parę masywnych perszeronów. Zarabiał w ten sposób na utrzymanie rodziny. Po skonfiskowaniu przez Niemców koni i platform, które były własnością jego ojca, Jurek rozpoczął pracę urzędniczą w niemieckiej firmie we Włocławku, który nazywano już wówczas Leslau.

Niespodziewanie 11 maja 1942 roku Jurka wraz z pięcioma kolegami aresztowało Gestapo. Wystarczyło, że był Polakiem. Nie wiadomo, jakie zarzuty postawiono im w chwili aresztowania. Cała polska młodzież była wówczas w większym lub mniejszym stopniu narażona na szykany hitlerowców bez określonego powodu. Nie wiadomo również, czy Jurek należał do organizacji podziemnej. Sądząc po jego gorącym patriotyzmie, pewnie tak.

Już 19 maja 1942 roku przewieziono ich do Berlina i osadzono w słynnym więzieniu w Moabicy. 30 października 1942 r. Wojskowy Sąd Wojenny w Berlinie wydał wyrok śmierci na Jurka i jego czterech kolegów: Reksińskiego, Duszyńskiego, Dobryniewskiego i Bernarda Hofmańskiego. Szósty oskarżony Wojciech Hofmański, brat Bernarda, został skazany na 3 lata więzienia. Skazano ich za szpiegostwo i wrogie działanie przeciw III Rzeszy. 16 grudnia

1942 r. na powtórnej rozprawie wyrok zatwierdzono. 3 stycznia 1943 roku zostali przewiezieni do Brandenburga, gdzie wyrok wykonano przez ścięcie toporem.

Tak dopełnił się los 20-letniego Jurka Zarębskiego.

W 1947 roku Międzynarodowy Czerwony Krzyż powiadomił Matkę Jurka o odnalezieniu urny z Jego prochami. Urnę tę Matka Jurka sprowadziła do Włocławka i we wrześniu 1947 roku odbył się uroczysty pogrzeb z liczną asystą księży i młodzieży szkolnej oraz kolegów i przyjaciół. Brałem udział w tej smutnej uroczystości.

Postać Jurka Zarębskiego pozostała w naszej pamięci jako obraz promiennego, pełnego życia i radości, przedsiębiorczego harcerza, wspaniałego kolegi Długoszaka, bohatera nie zauważonego i nie uczczonego żadnym odznaczeniem za męstwo i odwagę, który złożył najwyższą ofiarę za wolną Polskę, jaką ukochał bez reszty.

Cześć Jego pamięci!

*Szkola im. J. Długosza we
Włocławku..., Warszawa 1999*

Zarębski Jerzy (1922–1943), członek wywiadu Ekspozytury „Zachód” Organizacji Wojskowej Związek Jaszczurczy (OW ZJ) we Włocławku.

Urodzony 26 IX 1922 we Włocławku; syn Jana i Zofii Marynowicz. Jan Zarębski, chor. w służbie czynnej 14 pp we Włocławku, był kawalerem Krzyża Virtuti Militari. J.Z. w latach 1929–1934 uczył się w Gimnazjum im. ks. J. Długosza we Włocławku, gdzie ukończył szkołę powszechną. Potem kontynuował naukę w Gimnazjum Ziemi Kujawskiej we Włocławku, w którym miał zapewnioną bezpłatną naukę dzięki odnaczeniom ojca. Aktywnie działał w harcerstwie. Do wybuchu II wojny światowej

194

SBP 1939-1945, Tom 2004, v.6

ukończył cztery klasy. W tym czasie jego rodzina mieszkała przy ul. Litewskiej 12.

W wrześniu 1939 był zaangażowany w Pogotowiu Wojennym Harcerzy we Włocławku pod kmdą. phm. Teofila Woźnickiego. Po zajęciu Włocławka przez Niemców rodzina została wysiedlona na ul. Biskupią 11 m. 5. Od końca września 1939 pracował w zakładzie przewożącym towary i węgiel (Stanisława Marynowicza – wujka), potem jako goniec w niemieckiej administracji miejskiej (Stadtverwaltung) Włocławka w dziale policyjnym (referat meldunkowy – ewidencja ludności). W latach 1940–1942 był niezaprzyśiężonym łącznikiem Jana Zarębskiego (ojca), kmdt. włocławskiego rejonu BOL. Utrzymywał łączność z członkami kmdy rejonu ze środowiska byłych podofic. 14 pp. W styczniu 1942 został zaprzyśiężony przez Janusza Koniecznego do placówki włocławskiej Ekspozytury „Zachód” ZJ. Otrzymał zadanie prowadzenia wywiadu o jednostkach stacjonujących w mieście, Niemcach osiedlających się na stałe we Włocławku, przemyśle pracującym dla potrzeb wojska, nastrojach ludności. Meldunki przekazywał Andrzejowi Reksińskiemu, kierownikowi wywiadu ZJ we Włocławku. Odbierał je przyjeżdżający do Włocławka J. Konieczny lub łącznik (NN), a przekazywane były do Gdyni szefowi Ekspozytury „Zachód” Oddz. II ZJ Stefanowi Henslowi ps. „Gustaw II”. Został aresztowany 11 V 1942 w wyniku rozpracowania przez gestapo struktur wywiadu ZJ w Okr. Pomorskim. Po wstępnym przesłuchaniu we Włocławku 19 V 1942 przewieziono go do Berlina i osadzono we więzieniu w Moabicy z wcześniej aresztowanymi we Włocławku: A. Reksińskim (9 IV), Ryszardem Dobrynieckim, Bernardem i Włodzimierzem Hofmańskimi (16 IV), Janem Duszyńskim, aresztowanym razem z J. Koniecznym i NN na dworcu kolejowym w Aleksandrowie Kuj. (18 IV). Otrzymał nr więzienny 1469. Wojskowy Sąd Wojenny Rzeszy (Reichskriegsgericht) 30 X 1942 skazał J.Z. na karę śmierci. Wyroki śmierci otrzymali też: Reksiński, Duszyński, B. Hofmański i Dobryniecki. Na rozprawie apelacyjnej 16 XII 1942 wyrok podtrzymano. Dnia 3 I 1943 przeniesiony do więzienia w Brandenburgu, został zgilotynowany 9 I 1943.

Zofia Zarębska (matka) w 1947 przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż sprowadziła urnę z prochami J. Zarębskiego do Włocławka. We wrześniu 1947 na cmentarzu włocławskim odbył się uroczysty pogrzeb.

W działalność konspiracyjną BOL–AK zaangażowani byli Jan Zarębski ps. „Stanisław” (ojciec), Anna Zarębska ps. „Krystyna” zam. Świątkiewicz (siostra).

APAK, T.: Duszyński J., Zarębski J.; ASRWł., Akta Sądu Grodzkiego Włocławek o uznanie za zmarłego, sygn. 58/47; Zbiory autora – relacje: Spsychalska S., Świątkiewicz W., Wypijewski J.; Chrzano wski B., *Związek Jaszczurczy...*, s. 45, 47, 54–57; *Sł. konsp. pom...*, cz. 2, s. 77–78; cz. 3, s. 89–90; *Szkoła im. ks. Jana Długosza oraz dzieje jej uczniów i profesorów w latach 1939–1994*, pod red. J. Odrowąża-Pieniążka, Warszawa 1996, cz. 1, s. 228–229; Wypijewski J., *Wspomnienia 1939–1945*, Włocławek 1999, s. 26–28.

III / 1. Materiały dotyczące rodziny
Jerzego Zarębskiego

1. Relacja o Zarębskich Jana Wypijew-
skiego, rękopis kserokop. 1 1-2

2. Wypis z akt Sąd. Grodzkiego
Świętawek "O uśmierceniu se samobój-
stwa" przez dr. B. Ziottkowskiego,
28.07.2000 - dotyczy Jany Zarębskiej,
rękop. kserokop. k. 1 5. 3-4

Kontakty z Zarebskimi były od przedwojny, miała je mama
Władysława par. Wypijewskiego. Mama była krawcową, prowadziła szkołę
szycia w dubrańcu i dubominie. Jako intytry dochód szycia stroje,
ubrania dla pan m. in. Zarebskiej, kpt. Wittmanow, pułk.
Lusigowij. / Szumek poleceni /

Pani Zarebska nos przed wojny była uniewidomiona. Przed
wojny spłakał i Genepo i Anne. dzieci Zarebskich

W czasie wojny: był samego porętku po zakończeniu
działań wojny. Przyjechał kolejką p. Zarebski o dzieci, kontakty
przyjacielskie pomoc żywnościowa / opowiem w książce /

Z panem Zarebskim spotykał się p. Wypijewski bardzo
czysto od 1940. Pierwotkowo były to kontakty serdeczne
przyjacielskie. P. Zarebski czysto przyjeżdżał do dubomina,

użył p. Wypijewskiego księgowości przyjechał p. Wypijewski wziane
(do kł-uka) były z pomocą żywnościową. Nie były to kontakty polityczne

Kontakty były natomiast całe zżętko: Peksińskiego i J. Zarebskiego

Zarebski uchodził za podporucznika cz. woj. Panat
pani Zarebskiej Marynowicz miał wóz do transportu / z kimś
tak zarabowali. Pan Zarebski pracował w księgowości,
w jakimś przedsiębiorstwie w Tomnie. Codziennie dojeżdżał do
Tomnia oprócz sobot i niedziel. Służył jeszcze w armii
austriackiej i świetnie znał język niemiecki. Po aresztowaniu
kontakty zostały nadal, nawet i po wojnie.

Mieniał Biskupia 11 a w czasie okupacji
Zarebski był kawalerem krzyża Virtuti Militari V klasy i
Główna Walecznych / za wojnę bolszewicką → B.Z. /

Dziedziki po wyroku na syna do Berlina
do sędziego i po wyroku na syna do Berlina
Hecht 2 Formel de Berlin kooperacja psippien z Oladyno

W czasie I wojny światowej był w armii austriackiej
i walczył na froncie włoskim. Legionista, uczestnik wojny
kolonialnej

Dziedziki była z domu alonowicami.

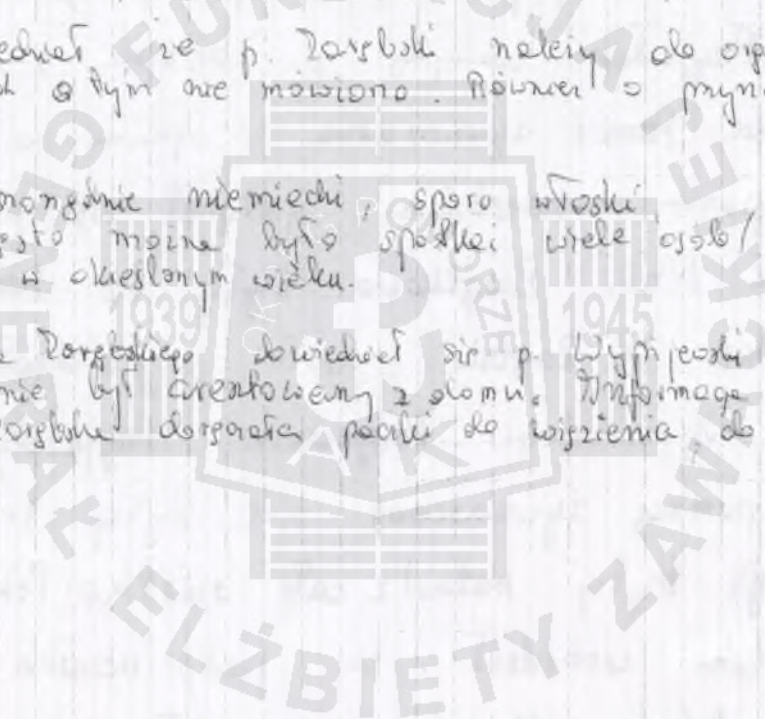
Dziedziki p. Wypijewski spotkał się z nią w 1938 r. Później
był to człowiek bardzo inteligentny z silnym poczuciem, z doświadczeniem
politycznym. Polityczny Legionista. Sympatyki bezgranicznej
Polskiemu. To był człowiek obywateli, dobitny, słowny, punktualny

Dziedziki pracował w kaderniactwie jako oficer mundurowy
- podlegał mu min. sprawy mundurowe, kolonialne - zapobieganie. (przed wojną w 1939/40)

P. Jan Dyp. wiedział że p. Dziedziki należał do organizacji ale
nie był w rozmowach o tym nie mówiono. Później o przynależności p. Jana
do organizacji.

W domu często można było spotkać wiele osób / młodych / młodych
dzieci i dorosłych w określonym wieku.

O osobie pana Dziedzkiego dowiedział się p. Wypijewski natychmiast.
Próbował podobnie nie był kreowanym z domu. Informacje pochodzące od
rodziny Pani Dziedziki doprowadziły do wizji do Wrocławia.
W 1942

sygn. Zg. 58/47

Alta z wniosku Zofii

Zarobkiewicz o stwierdzenie zgonu Jona Zarobkiewicza
ur. 20 04 1890 roku w Jarosławie, syn Hanny i
Anny z Parków, ziemianki w-wok Litewska 12
został awant w sierpniu 1944r

po był chwilowy w więzieniu we Włocławku, następnie
Radogoszcz później Gross-Rosen.

Sw. Anna Zarobkiewicz w 1947r lat 22 studentka wydziału
farmaceutycznego, zam. w Poznaniu ul. Długa 4 m. 18
w sierpniu 1944r ojciec awant. i osadzony w więz. we Włocławku
- nast. Radogoszcz a od lipca 1944 - Gross-Rosen. Stamtąd
napisał 5 listów do żony i córki. Ostatni 5 1 1945r,
potem nie było wiadomości. Był / od kolegi ojca / jemu
w Bergen Belsen / po Gross-Rosen / Ojciec był usił. chory i
był w stanie biernej pomocy przewieziony do szpitala w Bergen
Belsen. Ze szpitala koledy nie mieli żadnych wiadomości
/ próbowali się dowiedzieć / i dali do wniosku, że ze
względu na bierny stan zmarł

/ z protokołu z dnia 28 III 1947r /
świadk. Anna Zarobkiewicz
obowiąz. kolega ojca Julian Pomyliński Burmistrz Gostrowa
18 III 1947r

11 V 1945r Ob. Zarobkiewicza jako usił. chorego, zupełnie
w stanie biernej pomocy odesłanym jako Komendant Bloku, do szpitala
w Bergen - Belsen. - Próbowałam się o niego dowiedzieć, ale panna
Neos i nie była prowadzona żadna ewidencja
Gostrowe 18 III 1947r i przyjechał Zofia Mieszkiewicz w Gostrowie

III/11/4

Lek med Fr. Szumer

Włodzawski ul. Kosciuszki 17 m. 2

Włodzawski dn. 2011

1947 r.

tel. 18-80

Zezwadam ze Dr Zdzisław Jan z zawodu
 chemik W.P. z Włodzawki w wieku ok. 50-60 lat
 przebywał wraz ze mną w 2-pokojowej 1944. w obozie koncentra-
 cyjnym w Gross Rosen i jak sobie przypominał pracował
 w warsztacie krawieckim w styczeniu 1945 stracił z
 nim kontakt na skutek ewakuacji obozu i dlatego tego los
 jest mi niewiadomy

Podpis
 nieczytelny Dr med. Fr. Szumer

Postenortem

i chwały śmierci Jana Zdzisława
 oznaczeni na 15 marcu 1945 r.

wydane 28 marca 1947 r. przez
 Sąd Grodzki we Włodzawce

Post. dost. tabe Urząd Stanu Cywilnego 1 04 1947
 nieczytelny podpis

T: 1175/1967 Pom.

Wrocław

Lare, bshi Jersey
T. Karty informacyjne
k. 7

Wroc. - Rydgosz

Podremski Jan - na bank komiski
Lwiska Janusza w Rydgosz
Archiwum z kwietnia 1942 r. 3072 - 1942.
skary na karcie muzeum

Lichnerowski str 414 (229)

Lorenbski Jerzy

HTocTawu
27
2

lwr. 26.09.1922r. do HTocTawu, piecownik
biurowy. Odetulo uwasilno do HTocTawu.
Szerony do hoy sumirci do syroqo chwo.
Zamordowany 9.01.1943 r. w niwieniu
Zuchthaus Brandenburg u Görden.

zob.: teesne probl. „Zig zemie gestego”, pismo

HMM-96

Rady Ochony Famici ..., str 13
Laz 1214/11/96

Łączyński [Jony]

Wzrostek
2] 3

(Wzrostek 2], sąsiedni i szelony ne śmieć
rocznik z Janem Dmochowskim i braci
Hofmanna.

Wzrostek 1; Dmochowski J., Wisp.

Wzrostek
1 I/1/c.2

verte

HMM-98

FUNDACJA
Zarębski Jan

Historia

29 4

Arzt. i historyk z Berliniem Modreń pod zarzutem
wyjętym z rąk z J. Dymyńskim, B. Hofman-
slaw, A. Reliniskim, R. Dobuńskim.
G.I. 43 wymieniony z Modreń z Dymyńskim
i Reliniskim do Brandenburgii nie egzekucji.
Ur. w Modreń 26.09.1922, syn. Jan i Kati,
winnik Modreń

ob.T.: spóźnił J. Dymyńskiego, w.T. 2er mi
H44-98 nry 25 + 29

Larecki Jerzy

Włocławek
z. f. 5

Należał do robotniczej grupy
z. f. (Ekspozytura "Z"), aresztowany
11.05.1942; wyrokiem Sądu Wojennego
Dresy z 30.10.1942 skazany
na karę śmierci.

zob. Chwanowski Bogdan, Ziętek
Gaszczurzy i Narodowe Siły
zbrojne i we Pomorsku 1939-47,
lex X'10 i Toruni 1987, s. 45, 54, 56.

Zarebbski Jerzy
Zaremboski (i.v.)

Włodzawek
Z. J. 6

24.10.1942

Zaproszenie o wyznaczenie terminu
rozprawy na 30.10.1942.

zob. T: D: 19/62 & Pom. Hofmairski
St. i B. 1 z. 1/3 - Włodzawek

KL x'10

Zarebski Jerzy

Wspierawek
BoS-2.7.7

zob. Liotkowski B, Polska
Godziennik na Bujawach...
Torun 2008, s. 569, 588.

Mr. W. M.

Zarebski Jerzy

